Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

37 060 XXII **Wijziging van de begrotingsstaten van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (XXII) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2 **MEMORIE VAN TOELICHTING**

INHOUDSOPGAVE

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL 3

B. BEGROTINGSTOELICHTING 4

1 Leeswijzer 4

2 Beleid 5
2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties 5

3 Beleidsartikelen 8
3.1 Artikel 1. Volkshuisvesting 8
3.2 Artikel 2. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit 11
3.3 Artikel 3. Ruimtelijke ordening en Omgevingswet 14
3.4 Artikel 4. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid 16

4 Niet-beleidsartikelen 17
4.1 Artikel 11. Centraal apparaat 17
4.2 Artikel 12. Algemeen 17
4.3 Artikel 13. Nog onverdeeld 18

5 Agentschappen 19
5.1 Rijksvastgoedbedrijf (RVB) 19

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3
De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:
1. de begrotingsstaat van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

E. Boekholt-O'Sullivan

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

P.E. Heerma

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De tweede suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2026. De tweede suppletoire begroting is opgebouwd vanaf de stand ontwerpbegroting 2026 (Kamerstukken II 2025/26, 36800 XXII) en de vastgestelde begroting (inclusief nota's van wijziging en amendementen).

De stand eerste suppletoire begroting laat de stand zien zoals deze bij de eerste suppletoire begroting is gepresenteerd (Kamerstukken II 2025/26, 36915 XXII). Middels de suppletoire begroting september (Kamerstukken II 2026/27, 37035 XXII) is de stand na de eerste suppletoire begroting aangepast.

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften zijn opgenomen, de zogenaamde staffel. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 1 Ondergrenzen conform Rijksbegrotingsvoorschriften 2026

Artikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Volkshuisvesting	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 5 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 10 mln.
2. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 2 mln.
3. Ruimtelijke ordening en Omgevingswet	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
4. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 4 mln.
11. Centraal apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
12. Algemeen	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
13. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

		Artikel	Uitgaven 2026
	Vastgestelde begroting 2026 (incl. amendementen)		**9.366.858**
	Stand eerste suppletoire begroting 2026 (incl. nota van wijziging)		**9.354.370**
	Stand suppletoire begroting september 2026		**9.286.313**
	Mutaties tweede suppletoire begroting 2026		*6.067*
1a	Realisatiestimulans	1	3.500
1b	Dekking voor Realisatiestimulans	1	– 3.500
2a	Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)	1	2.924
2b	Dekking voor Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen	1	– 2.924
3	Desaldering Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA)	2	16.800
4	Isolatieaanpak Groningen en Noord-Drenthe	2	– 5.000
5	Gebiedsgerichte leeraanpak fundering	2	– 3.864
6	Desaldering bijdragen uitvoeringsorganisaties Digitaal Stelsel	3	7.990
7	Desaldering bijdragen medeoverheden beheer Digitaal Stelsel	3	5.142
8	Impulsfinanciering uitvoering Nota Ruimte	3	– 3.471
9	Afdrachten aan het btw-compensatiefonds	1, 2, 3	– 2.458
10	Overige mutaties	Alle	– 9.072
	Stand tweede suppletoire begroting 2026		**9.292.380**

Toelichting

1) Realisatiestimulans
Er zijn voor de Realisatiestimulans meer betaalbare woningen geregistreerd dan geraamd. Er wordt € 3,5 mln. toegevoegd aan het budget voor deze regeling om dit jaar deze registraties te kunnen uitbetalen. De overige registraties worden in 2027 uitbetaald. Dekking hiervoor komt uit verschillende regelingen voor de stimulering van woningbouw, waarop minder uitgaven zijn gedaan dan gepland. Dit betreft budget voor opdrachten en subsidies voor onderzoek.

2) Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)
Er zijn meer aanvragen voor de RHA binnengekomen van gemeenten dan geraamd. Om aan alle additionele aanvragen te kunnen voldoen, wordt € 2,9 mln. aan de regeling toegevoegd. Deze middelen worden toegevoegd vanuit de Woningbouwversnelling Metropoolregio Eindhoven (WMRE), omdat MRE-gemeenten (deels) ervoor gekozen hebben aanvragen in te dienen bij de RHA en niet bij de WMRE.

3) Desaldering Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)
Binnen de regeling DUMAVA zijn middelen terugontvangen. Dit betreffen terugvorderingen van ingetrokken aanvragen van verstrekte subsidies uit de eerste tot en met de vierde tranche. Deze ontvangsten worden gedesaldeerd en toegevoegd aan het budget voor deze regeling.

4) Isolatieaanpak Groningen en Noord-Drenthe
Aan gemeenten in Groningen en Noord-Drenthe wordt een decentralisatie-uitkering verstrekt voor de uitvoering van de isolatieaanpak Nij Begun. Daarnaast is ook budget beschikbaar gesteld voor gemeentelijke ondersteuning van kwetsbare doelgroepen. Deze middelen worden overgeheveld naar het gemeentefonds.

5) Gebiedsgerichte leeraanpak fundering
Aan de gemeenten Rotterdam, Dordrecht, Zaanstad, Arnhem en Emmen (in totaal € 3,2 mln.) en aan de provincie Friesland (€ 0,6 mln.) wordt een decentralisatie-uitkering verstrekt voor het vormgeven van de gebiedsgerichte leeraanpak, onderdeel van de Nationale Aanpak Funderingsproblematiek. Deze middelen worden overgeheveld naar het gemeentefonds en het provinciefonds.

6) Desaldering bijdragen uitvoeringsorganisaties Digitaal Stelsel
Dit betreft een desaldering als gevolg van de vaststelling en verrekening van eerder verstrekte bijdragen aan verschillende uitvoeringsorganisaties voor werkzaamheden aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet, Landelijke Voorziening.

7) Desaldering bijdragen medeoverheden beheer Digitaal Stelsel
Dit betreft een desaldering van de bijdragen van het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen voor het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet in 2026. Deze ontvangsten worden jaarlijks bij Najaarsnota gedesaldeerd in de begroting.

8) Impulsfinanciering uitvoering Nota Ruimte
Er is via een decentralisatie-uitkering eenmalig € 4,2 mln. beschikbaar om een start te maken met de uitvoering van ruimtelijke opgaven die volgen uit de Nota Ruimte. De uitkering wordt gelijk verdeeld over alle provincies. Met dit impulsbudget kan bijvoorbeeld worden gewerkt aan de regionale uitwerking van de VISTA-strategie, of om een start te maken met de regionale uitwerking van andere keuzes uit de Nota Ruimte. Van de € 4,2 mln. wordt € 3,5 mln. overgeboekt naar het provinciefonds en € 0,7 mln. naar het btw-compensatiefonds.

9) Afdrachten aan het btw-compensatiefonds
Dit betreft het totaal van verschillende overboekingen naar het btw-compensatiefonds.

Tabel 3 Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

		Artikel	Ontvangsten 2026
	Vastgestelde begroting 2026		**520.264**
	Stand eerste suppletoire begroting 2026		**653.473**
	Stand suppletoire begroting september 2026		**791.073**
	Mutaties tweede suppletoire begroting 2026		*38.386*
1	Desaldering Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)	2	16.800
2	Desaldering bijdragen uitvoeringsorganisaties Digitaal Stelsel	3	7.990
3	Desaldering bijdragen medeoverheden beheer Digitaal Stelsel	3	5.142
4	Overige mutaties	Alle	8.454
	Stand tweede suppletoire begroting 2026		**829.459**

Toelichting

1) Desaldering Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)
Binnen de regeling DUMAVA zijn middelen terugontvangen. Dit betreffen terugvorderingen van ingetrokken aanvragen van verstrekte subsidies uit de eerste tot en met de vierde tranche. Deze ontvangsten worden gedesaldeerd en toegevoegd aan het budget voor deze regeling.

2) Desaldering bijdragen uitvoeringsorganisaties Digitaal Stelsel
Dit betreft een desaldering als gevolg van de vaststelling en verrekening van eerder verstrekte bijdragen aan verschillende uitvoeringsorganisaties voor werkzaamheden aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet, Landelijke Voorziening.

3) Desaldering bijdragen medeoverheden beheer Digitaal Stelsel
Dit betreft een desaldering van de bijdragen van het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen voor het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet in 2026. Deze ontvangsten worden jaarlijks bij Najaarsnota gedesaldeerd in de begroting.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 1. Volkshuisvesting

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 Volkshuisvesting (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	*** CONCEPT ***			
Art.	**Verplichtingen**	**7.729.092**	**66.141**	**7.795.233**
	Uitgaven	**7.588.097**	**– 2.353**	**7.585.744**
1.1	**Woningmarkt**	**6.775.343**	**– 1.405**	**6.773.938**
	Subsidies (regelingen)	*44.977*	*– 942*	*44.035*
	Bevordering eigen woningbezit	500	0	500
	Ouderenhuisvesting	31.985	0	31.985
	Stimuleringsmiddelen wooncoöperaties	784	– 40	744
	Woningmarkt	6.401	– 665	5.736
	Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	2.307	– 237	2.070
	Projectsteun woningcorporaties	3.000	0	3.000
	Opdrachten	*88.751*	*– 1.245*	*87.506*
	NHG risicovoorziening	78.912	0	78.912
	Woningmarkt	7.280	149	7.429
	Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	2.559	– 1.394	1.165
	Inkomensoverdrachten	*6.463.190*	*0*	*6.463.190*
	Huurtoeslag	6.463.190	0	6.463.190
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*3.823*	*0*	*3.823*
	Woningmarkt	3.823	0	3.823
	Bijdrage aan medeoverheden	*148.738*	*966*	*149.704*
	Caribisch Nederland	12.100	966	13.066
	Grote gezinnen	1.750	0	1.750
	Opvang Evacuees	1.551	0	1.551
	Uitvoeringskosten Wetsvoorstellen Regie en Betaalbare Huur	1.534	0	1.534
	Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	131.803	0	131.803
	Bijdrage aan agentschappen	*25.299*	*0*	*25.299*
	Dienst van de Huurcommissie	25.273	0	25.273
	RVO (Uitvoeringskosten BEW)	26	0	26
	Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	*565*	*– 184*	*381*
	Infrastructuur en Waterstaat (XII)	565	– 184	381
1.2	**Woningbouw**	**812.754**	**– 948**	**811.806**
	Subsidies (regelingen)	*27.598*	*– 1.962*	*25.636*
	Woningbouw	4.052	– 1.984	2.068
	Opschalen Woningbouw	21.546	22	21.568
	Uitvoeringskracht	2.000	0	2.000
	Opdrachten	*12.722*	*– 1.494*	*11.228*
	Grootschalige woningbouwgebieden	394	1.222	1.616
	Volkshuisvestingsfonds	206	0	206
	Woningbouw	12.075	– 2.716	9.359
	Woningbouwimpuls	17	0	17
	Opschalen Woningbouw	30	0	30
	Storting/onttrekking begrotingsreserve	*375*	*0*	*375*

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
*** CONCEPT ***			
Herplaatsingsgarantie	375	0	375
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*159*	*46*	*205*
CBS	159	46	205
Bijdrage aan medeoverheden	*752.211*	*588*	*752.799*
Grootschalige woningbouwgebieden	197.220	– 2.789	194.431
Kwetsbare groepen	42.691	2.924	45.615
Versnelling huisvesting	28.585	0	28.585
Vestigingsklimaat	76.212	– 3.047	73.165
Volkshuisvestingsfonds	40	0	40
Woningbouwimpuls	153.261	0	153.261
Realisatiestimulans	254.202	3.500	257.702
Bijdrage aan agentschappen	*19.689*	*1.874*	*21.563*
Grootschalige Rijksprojecten	8.632	0	8.632
RVB	7.494	2.050	9.544
RVO	3.563	– 176	3.387
Ontvangsten	**524.076**	**6.076**	**530.152**

Uitgaven
1.1 Woningmarkt
Bijdrage aan medeoverheden
Opvang Evacuees
Er is in 2024 meerjarig budget beschikbaar gesteld voor de tijdelijke opvang van evacués met een Nederlands paspoort en/of verblijfsvergunning. De minister van VRO heeft de zorgtaak voor de tijdelijke en duurzame huisvesting voor evacués met een Nederlands paspoort of een Nederlandse verblijfsstatus. Om deze zorgtaak voor de tijdelijke en duurzame huisvesting van evacués uit te kunnen voeren, wordt er uit dit beschikbaar gekomen budget voor de periode 2026 t/m 2029 via een specifieke uitkering (SPUK) maximaal € 1,5 mln. per jaar beschikbaar gesteld aan de Veiligheidsregio Utrecht voor de kosten die worden gemaakt voor de tijdelijke opvang van evacuees met een Nederlands paspoort en/of verblijfsvergunning.

1.2 Woningbouw
Subsidies (regelingen)
Woningbouw
Op verschillende regelingen voor de stimulering van woningbouw zijn meevallers opgetreden van in totaal € 3,5 mln. Op dit budget voor subsidies voor onderzoek betreft dat € 2,0 mln.

Opdrachten
Woningbouw
Op verschillende regelingen voor de stimulering van woningbouw zijn meevallers opgetreden van in totaal 3,5 miljoen euro. Op dit budget voor opdrachten betreft dat € 1,5 mln.

Het restant (€ 1,2 mln.) betreft diverse kleine mutaties.

Bijdrage aan medeoverheden
Kwetsbare groepen
Er zijn meer aanvragen voor de RHA binnengekomen van gemeenten dan geraamd. Om aan alle additionele aanvragen te kunnen voldoen, wordt € 2,9 mln. aan de regeling toegevoegd. Deze middelen worden toegevoegd vanuit de Woningbouwversnelling Metropoolregio Eindhoven (WMRE), omdat MRE-gemeenten (deels) ervoor gekozen hebben aanvragen in te dienen bij de RHA en niet bij de WMRE.

Vestigingsklimaat
Er zijn meer aanvragen voor de RHA binnengekomen van gemeenten dan geraamd. Om aan alle additionele aanvragen te kunnen voldoen, wordt € 2,9 mln. aan de regeling toegevoegd. Deze middelen worden toegevoegd vanuit de Woningbouwversnelling Metropoolregio Eindhoven (WMRE), omdat MRE-gemeenten (deels) ervoor gekozen hebben aanvragen in te dienen bij de RHA en niet bij de WMRE.

Het restant (€ 0,1 mln.) betreft diverse kleine mutaties.

Realisatiestimulans
Er zijn voor de Realisatiestimulans meer betaalbare woningen geregistreerd dan geraamd. Er wordt € 3,5 mln. toegevoegd aan het budget voor deze regeling om dit jaar deze registraties te kunnen uitbetalen. De overige registraties worden in 2027 uitbetaald. Dekking hiervoor komt uit verschillende regelingen voor de stimulering van woningbouw, waarop minder uitgaven zijn gedaan dan gepland. Dit betreft budget voor opdrachten en subsidies voor onderzoek.

Ontvangsten
Dit betreffen met name meerontvangsten uit het project Zuiderhage (€ 5,0 mln.). vanwege de verkoop van de gronden voor de PI Lelystad (€ 4,4 mln.) en het snelfietspad Almere-Lelystad (€ 0,6 mln.). De ontvangsten waren in 2025 geraamd, maar pas dit jaar overgeboekt naar de begroting van VRO.

Het restant (€ 1,1 mln.) betreft twee desalderingen.

3.2 Artikel 2. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid art. 2 Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**1.603.537**	**21.204**	**1.624.741**
	Uitgaven	**1.135.421**	**4.148**	**1.139.569**
2.1	**Energietransitie en duurzaamheid**	**1.075.918**	**8.262**	**1.084.180**
	Subsidies (regelingen)	*774.366*	*15.535*	*789.901*
	Energiebesparing Koopsector	50.296	0	50.296
	Energietransitie en duurzaamheid	22.684	– 834	21.850
	Kennis- en innovatieprogramma bouwproductie stikstof	2.028	0	2.028
	Maatschappelijk vastgoed fonds	30.000	0	30.000
	Nationaal Groeifonds	16.827	– 400	16.427
	Ontzorgen Vereniging van Eigenaren	4.365	0	4.365
	Renovatieversneller	20.136	0	20.136
	SAH	24.605	0	24.605
	Subsidie verduurzaming en onderhoud huurwoningen	23.013	0	23.013
	Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	141.376	16.996	158.372
	Warmtefonds	339.460	– 89.550	249.910
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	669	0	669
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe Wooncorperaties	76.750	0	76.750
	Warmtefonds SCF	0	89.550	89.550
	SAH warmteprojecten	15.000	0	15.000
	Digitalisering en innovatie	7.157	– 227	6.930
	Opdrachten	*10.651*	*– 485*	*10.166*
	Energietransitie en duurzaamheid	7.971	– 16	7.955
	Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	2.208	– 600	1.608
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	178	80	258
	Digitalisering en innovatie	294	51	345
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*3.536*	*– 498*	*3.038*
	Energietransitie en duurzaamheid	2.084	– 500	1.584
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	780	– 385	395
	Digitalisering en innovatie	672	387	1.059
	Bijdrage aan medeoverheden	*218.953*	*– 6.355*	*212.598*
	Nationaal Groeifonds	5.112	– 376	4.736
	Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	9.285	– 1.046	8.239
	Ondersteuning aanpak energiearmoede	45.000	0	45.000
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe	9.651	3.335	12.986
	Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	172	– 82	90
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe ontzorgingsprogramma	3.001	– 3.000	1
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe isolatie en ventilatie	135.361	– 5.030	130.331
	Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe uitvoeringsorganisatie	11.215	0	11.215
	Energiehuis SCF (Klimaat- en energiefonds)	156	– 156	0
	Bijdrage aan agentschappen	*47.022*	*1.145*	*48.167*

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Dienst Publiek en Communicatie (Klimaat- en energiefonds)	442	500	942
	Nationaal Groeifonds	0	400	400
	RVB	10.050	0	10.050
	RVO (Energietransitie en duurzaamheid)	35.592	221	35.813
	RVO (Uitvoering Energieakkoord)	358	131	489
	Digitalisering en innovatie	571	– 107	464
	Dienst Publiek en Communicatie	9	0	9
	Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	*21.390*	*– 1.080*	*20.310*
	EGO (innovatie)	4.080	– 884	3.196
	Handhaving energielabel C	1.600	0	1.600
	Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed	15.710	– 196	15.514
2.2	**Bouwregelgeving en bouwkwaliteit**	**59.503**	**– 4.114**	**55.389**
	Subsidies (regelingen)	*37.755*	*– 1.232*	*36.523*
	Biobased bouwen	10.965	0	10.965
	Bouwregelgeving en bouwkwaliteit	4.467	– 1.071	3.396
	Aanpak funderingsschade	22.323	– 161	22.162
	Opdrachten	*15.461*	*618*	*16.079*
	Bouwregelgeving en bouwkwaliteit	14.241	1.100	15.341
	Aanpak funderingsschade	1.220	– 482	738
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*523*	*75*	*598*
	Overige bijdragen	34	71	105
	Aanpak funderingsschade	489	4	493
	Bijdrage aan medeoverheden	*3.550*	*– 3.550*	*0*
	Aanpak funderingsschade	3.550	– 3.550	0
	Bijdrage aan agentschappen	*2.214*	*– 25*	*2.189*
	RVB	1.981	0	1.981
	Aanpak funderingsschade	233	– 25	208
	Ontvangsten	**20.684**	**16.800**	**37.484**

Uitgaven

2.1 Energietransitie en duurzaamheid
Subsidies
Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed
Binnen de regeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA) zijn middelen terugontvangen. Dit betreffen terugvorderingen van ingetrokken aanvragen van verstrekte subsidies uit de eerste tot en met de vierde tranche. Deze ontvangsten worden gedesaldeerd en toegevoegd aan het budget voor deze regeling. Dit betreft € 16,8 mln.

Het restant (€ 0,2 mln.) betreft een kleine technische mutatie.

Warmtefonds
Dit betreft een reallocatie (€ 89,6 mln.) van de regeling Warmtefonds naar de regeling Warmtefonds SCF om de middelen op het juiste instrument te verantwoorden. Deze middelen zijn bestemd voor het Sociaal Klimaatfonds (Social Climate Fund, SCF).

Warmtefonds SCF
Dit betreft een reallocatie (€ 89,6 mln.) van de regeling Warmtefonds naar de regeling Warmtefonds SCF om de middelen op het juiste instrument te verantwoorden. Deze middelen zijn bestemd voor het SCF.

Bijdrage aan medeoverheden
Verduurzaming Groningen en Noord-Drenthe ontzorgingsprogramma
Aan gemeenten in Groningen en Noord-Drenthe wordt een decentralisatie uitkering verstrekt voor de uitvoering van de isolatieaanpak Nij Begun. Daarnaast is ook budget beschikbaar gesteld voor gemeentelijke onder steuning van kwetsbare doelgroepen. Deze middelen worden overgeheveld naar het gemeentefonds. Dit betreft € 5 mln.

Het restant (€ 2 mln.) betreft een technische mutatie.

2.2 Bouwregelgeving en bouwkwaliteit
Bijdrage aan medeoverheden
Aanpak funderingsschade
Aan de gemeenten Rotterdam, Dordrecht, Zaanstad, Arnhem en Emmen (in totaal € 3,2 mln.) en aan de provincie Friesland (€ 0,6 mln.) wordt een decentralisatie-uitkering verstrekt voor het vormgeven van de gebiedsgerichte leeraanpak, onderdeel van de Nationale Aanpak Funderingsproblematiek. Deze middelen worden overgeheveld naar het gemeentefonds en het provinciefonds.

Het restant (€ 0,3 mln.) betreft een kleine technische mutatie.

Ontvangsten

Binnen de regeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA) zijn middelen terugontvangen. Dit betreffen terugvorderingen van ingetrokken aanvragen van verstrekte subsidies uit de eerste tot en met de vierde tranche. Deze ontvangsten worden gedesaldeerd en toegevoegd aan het budget voor deze regeling. Dit betreft € 16,8 mln.

3.3 Artikel 3. Ruimtelijke ordening en Omgevingswet

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 Ruimtelijke ordening en Omgevingswet (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**174.142**	**15.105**	**189.247**
	Uitgaven	**174.142**	**6.244**	**180.386**
3.1	**Ruimtelijke ordening**	**70.170**	**– 6.493**	**63.677**
	Subsidies (regelingen)	*1.838*	*– 201*	*1.637*
	Geo-informatie	585	125	710
	Ruimtelijk Ontwerp	408	40	448
	Ruimtelijk instrumentarium (diversen)	450	– 66	384
	3D modellen gemeenten	305	– 305	0
	NOVEX	90	5	95
	Opdrachten	*18.032*	*– 7.249*	*10.783*
	Basisregistratie Ondergrond	1.198	– 74	1.124
	NOVEX	2.156	– 1.820	336
	Geo-informatie	1.048	210	1.258
	Nationaal Groeifonds	141	0	141
	Ruimtelijk Ontwerp	5.255	– 1.498	3.757
	Ruimtelijk instrumentarium (diversen)	8.234	– 4.067	4.167
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*40.354*	*1.280*	*41.634*
	Diverse bijdragen	0	76	76
	Geonovum	3.751	– 700	3.051
	Basisregistraties (Kadaster)	34.676	2.064	36.740
	Nationaal Groeifonds	1.095	0	1.095
	Geo-informatie	488	– 160	328
	NOVEX	344	0	344
	Bijdrage aan medeoverheden	*220*	*1*	*221*
	NOVEX	5	1	6
	Nationaal Groeifonds	215	0	215
	Bijdrage aan agentschappen	*8.702*	*700*	*9.402*
	ICTU	3.212	0	3.212
	RIVM	126	0	126
	RVB	3.368	700	4.068
	RWS (leefomgeving)	1.996	0	1.996
	Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	*1.024*	*– 1.024*	*0*
	Beheer Geo-informatie	163	– 163	0
	Ontwikkeling Geo-informatie	861	– 861	0
3.2	**Omgevingswet**	**103.972**	**12.737**	**116.709**
	Subsidies (regelingen)	*3.765*	*82*	*3.847*
	Uitvoeringsondersteuning Omgevingswet	3.765	82	3.847
	Opdrachten	*3.909*	*0*	*3.909*
	Omgevingswet	3.724	0	3.724
	Serviceteam Rijk	185	0	185
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*38.518*	*7.651*	*46.169*
	ICTU	0	675	675
	Kadaster	38.518	6.976	45.494
	Bijdrage aan agentschappen	*57.780*	*5.004*	*62.784*
	Omgevingswet	53.279	3.747	57.026

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Serviceteam Rijk RWS	3.112	768	3.880
Serviceteam Rijk	1.389	489	1.878
Ontvangsten	**5.431**	**13.132**	**18.563**

Uitgaven

3.1 Ruimtelijke ordening
Opdrachten
Ruimtelijk instrumentarium (diversen)
Er is via een decentralisatie-uitkering eenmalig € 4,2 mln. beschikbaar om een start te maken met de uitvoering van ruimtelijke opgaven die volgen uit de Nota Ruimte. De uitkering wordt gelijk verdeeld over alle provincies. Met dit impulsbudget kan bijvoorbeeld worden gewerkt aan de regionale uitwerking van de VISTA-strategie, of om een start te maken met de regionale uitwerking van andere keuzes uit de Nota Ruimte. Van de € 4,2 mln. wordt € 3,5 mln. overgeboekt naar het provinciefonds en € 0,7 mln. naar het btw-compensatiefonds.

Het restant (€ 0,2 mln.) betreft kleine (technische) reallocaties.

3.2 Omgevingswet
Bijdrage aan ZBO's/RWT's
Kadaster
Het saldo bestaat uit een aantal delsalderingen. De grootste desalderingen betreffen de bijdrage van het Interprovinciaal Overleg (circa € 3,3 mln.) en de Unie van Waterschappen (circa € 1,8 mln.) voor het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in 2026.

Daarnaast vindt een desaldering plaats vanwege de verrekening van bijdrage aan uitvoeringsorganisaties voor het DSO (circa € 1,9 mln.).

Bijdrage aan agentschappen
Omgevingswet
Het betreft een desaldering van circa € 4,4 mln. vanwege de verrekening van bijdrage aan uitvoeringsorganisaties voor het DSO.

Daarnaast vindt een herschikking van € 0,7 mln. plaats ten behoeve van het interbestuurlijk ketentesten dat vanaf 1 juli 2026 wordt uitgevoerd door ICTU.

Ontvangsten

Het gaat om een desaldering van circa € 8,0 mln. als gevolg van de vaststelling en verrekening van eerder verstrekte bijdragen aan verschillende uitvoeringsorganisaties voor werkzaamheden aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet, Landelijke Voorziening.

Daarnaast vindt een desaldering plaats voor de bijdrage van het Interprovinciaal Overleg (circa € 3,3 mln.) en de Unie van Waterschappen (circa € 1,8 mln.) voor het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in 2026.

3.4 Artikel 4. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 Uitvoering Rijksvastgoedbeleid (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**265.346**	**0**	**265.346**
	Uitgaven	**265.346**	**0**	**265.346**
4.1	**Doelmatige Rijkshuisvesting**	**131.422**	**0**	**131.422**
	Bijdrage aan agentschappen	*131.422*	*0*	*131.422*
	RVB (Bijdrage voor huisvesting HCvS)	88.587	0	88.587
	RVB (Bijdrage voor huisvesting Koninklijk Huis)	19.999	0	19.999
	RVB (Bijdrage voor huisvesting Ministerie van AZ)	8.864	0	8.864
	RVB (Bijdrage voor monumenten)	4.917	0	4.917
	RVB (Bijdrage voor rijkshuisvesting)	9.055	0	9.055
4.2	**Beheer materiële activa**	**133.924**	**0**	**133.924**
	Bijdrage aan agentschappen	*133.924*	*0*	*133.924*
	RVB	26.238	0	26.238
	RVB (Bijdrage voor compensatiegronden en erfpachtrecht)	25.000	0	25.000
	RVB (Onderhoud en beheerkosten)	4.781	0	4.781
	RVB (Zakelijke lasten)	77.905	0	77.905
	Ontvangsten	**233.784**	**2.378**	**236.162**

Uitgaven

4.2 Beheer materiële activa
RVB (Onderhoud en beheerkosten)
De meerontvangsten aan pachtopbrengsten uit windturbines op rijksgronden (€ 2,4 mln.) worden gedesaldeerd en vervolgens overgeboekt naar de KGG-begroting ten behoeve van de specifieke uitkering voor het Saneringsfonds Windpark Zeewolde.

Ontvangsten

De pachtopbrengsten uit windturbines op rijksgronden zijn circa € 2,4 mln. hoger dan eerder geraamd.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 11. Centraal apparaat

Tabel 8 Centraal apparaat (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**88.875**	**– 1.972**	**86.903**
	Uitgaven	**88.875**	**– 1.972**	**86.903**
11.1	**Apparaat**	**88.875**	**– 1.972**	**86.903**
	Personele uitgaven	*87.752*	*– 2.547*	*85.205*
	Eigen personeel	77.194	– 834	76.360
	Inhuur externen	9.984	– 1.781	8.203
	Overige personele uitgaven	574	68	642
	Materiële uitgaven	*896*	*575*	*1.471*
	Bijdrage SSO's	403	65	468
	ICT	0	510	510
	Overige materiële uitgaven	493	0	493
	Bijdrage aan agentschappen	*227*	*0*	*227*
	Diverse bijdragen	227	0	227
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting
11.1 Apparaat
Personele uitgaven
Inhuur exteren
Per abuis zijn de budgetten van externe inhuur op hoofdstuk XXII (VRO) geboekt, terwijl de kosten op hoofdstuk VII (BZK) worden verantwoord. Met deze mutatie wordt dit rechtgetrokken.

4.2 Artikel 12. Algemeen

Tabel 9 Algemeen (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**34.432**	**0**	**34.432**
	Uitgaven	**34.432**	**0**	**34.432**
12.1	**Algemeen**	**34.432**	**0**	**34.432**
	Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	*34.432*	*0*	*34.432*
	Financiën (IXB)	34.432	0	34.432
	Ontvangsten	**7.098**	**0**	**7.098**

Toelichting

Er hebben ten opzichte van de stand suppletoire begroting september geen mutaties plaatsgevonden op artikel 12.

4.3 Artikel 13. Nog onverdeeld

Tabel 10 Nog onverdeeld (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)				
		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**0**	**0**	**0**
	Uitgaven	**0**	**0**	**0**
13.0	**Nog onverdeeld**	**0**	**0**	**0**
	Nog te verdelen	**0**	**0**	**0**
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Op artikel 13 vinden geen mutaties plaats.

5 Agentschappen

5.1 Rijksvastgoedbedrijf (RVB)

Exploitatieoverzicht

Tabel 11 Exploitatieoverzicht agentschap RVB (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende-menten)	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
Baten			
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	1.755.970	13.924	1.769.894
Ingebruikgeving	1.192.578	– 48.326	1.144.252
In stand houden vastgoed	279.954	19.021	298.975
Projectrealisatie	162.148	5.710	167.858
Verkoop	21.758	23.895	45.653
Expertise en advies	99.532	13.624	113.156
Baten als tegenprestatie voor de levering van input	0	0	0
Rentebaten	6.000	1.000	7.000
Vrijval voorzieningen	0	149	149
Bijzondere baten	103.743	13.180	116.923
Totaal baten	**1.865.713**	**28.252**	**1.893.965**
Lasten			
Apparaatskosten	542.935	43.862	586.797
- Personele kosten	438.488	37.641	476.129
waarvan eigen personeel	372.529	29.372	401.901
waarvan inhuur externen	65.959	8.268	74.227
waarvan overige personele kosten	0	0	0
- Materiële kosten	104.447	6.221	110.668
waarvan apparaat ICT	10.644	4.197	14.841
waarvan bijdrage aan SSO's	62.550	5.276	67.826
waarvan overige materiële kosten	31.253	– 3.252	28.001
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	0	0	0
Rentelasten	110.055	– 18.140	91.915
Afschrijvingskosten	514.162	– 38.571	475.591
- Materieel	514.162	– 38.571	475.591
waarvan apparaat ICT	0	0	0
waarvan overige materiële afschrijvingskosten	514.162	– 38.571	475.591
- Immaterieel	0	0	0
Overige lasten	698.561	26.061	724.622
waarvan dotaties voorzieningen	0	2.282	2.282
waarvan bijzondere lasten	698.561	23.779	722.340
Totaal lasten	**1.865.713**	**13.212**	**1.878.925**
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	**0**	**15.040**	**15.040**
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	40	40
Saldo van baten en lasten	**0**	**15.000**	**15.000**

Toelichting

Baten

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten
Verkoop
De toename in geraamde omzet verkoop ten opzichte van de oorspronkelijk begroting wordt verklaard door een hoger gerealiseerd verkoopresultaat binnen meerdere objecten dan initieel was begroot.

Rentebaten
De rentebaten worden hoger geraamd dan de oorspronkelijke begroting als gevolg van een hogere rentestand én rekening-courantsaldo per 1 januari 2026 dan werd voorzien in de oorspronkelijke begroting.

Bijzondere baten
Dit betreft met name de apparaatsinzet bij het activeren van projecten. De hogere raming is het gevolg van de verwachte, toenemende capaciteitsinzet binnen het product projectrealisatie.

Lasten

Apparaatskosten
De apparaatskosten worden hoger geraamd ten opzichte van de oorspronkelijke begroting vanwege onder meer de onderhandelingsresultaten uit de nieuwe CAO Rijk 2026, die met terugwerkende kracht per januari jl. in werking is getreden. Hier was tijdens het opstellen van de begroting geen rekening mee gehouden.

Materiële kosten
Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zijn de materiële kosten hoger dan begroot door tariefstijgingen, die met terugwerkende kracht over 2025 en 2026 doorwerken op SSC-ICT, als gevolg van intensivering op veiligere omgeving en weerbaarheid.

Rentelasten
De daling van de verwachte rentelasten is voornamelijk het gevolg van vertraging in oplevering van objecten.

Afschrijvingskosten
De daling van de verwachte afschrijvingskosten is voornamelijk het gevolg van vertraging in oplevering van objecten.

Kasstroomoverzicht

Tabel 12 Kasstroomoverzicht agentschap RVB (Tweede suppletoire begroting 2026) (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 2e suppletoire begroting	Totaal geraamd (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	**363.637**	**273.165**	**636.802**
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	3.292.231	295.294	3.587.525
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	– 2.767.360	– 329.089	– 3.096.449
2. Totaal operationele kasstroom	**524.871**	**– 33.796**	**491.076**
Totaal investeringen (-/-)	– 1.148.453	– 458.894	– 1.607.347
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	20.113	20.113
3. Totaal investeringskasstroom	**– 1.148.453**	**– 438.781**	**– 1.587.234**
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	**0**	0
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	– 527.283	91.647	– 435.636
Beroep op leenfaciliteit (+)	1.148.453	458.894	1.607.347
4. Totaal financieringskasstroom	**621.170**	**550.541**	**1.171.711**
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	**361.225**	**351.130**	**712.355**

Toelichting

Investeringskasstroom

De stand van de rekening courant RHB 1 januari 2026 is gebaseerd op het jaarverslag 2025. Zowel de ontvangsten als de uitgaven bij de operationele kasstroom worden in gelijke mate beïnvloed door de geprognosticeerde omzet op benzineveilingen, doorbelasting programmagelden VRO en programmagelden Defensie.

Investeringskasstroom

Bij de eerste en tweede suppletoire begroting is het voorwaardelijk deel bij het beroep op leenfaciliteit bijgesteld naar voortschrijdend inzicht. Het beroep is dit jaar voornamelijk verhoogd vanwege de hogere productie en realisatie binnen de projecten.

Financieringskasstroom

De aflossingen op leningen is bijgesteld conform het jaarverslag 2025. Het voorwaardelijk deel bij het beroep op leenfaciliteit is verhoogd vanwege de hogere productie en realisatie binnen de projecten.